



IKI-IHANAT PERENNAT

• MUISTATKO JO LAPSENA IHMETEHEESI
AKIKELIJAN IHMEELLISTÄ KUKKAA,
TAI SAKSANKURJENMIEKAN "MIEKKALEHTIÄ?"

- ✿ VANHALLA PIHALLA KASVI ON KASVANUT "AINA" OMASSA PAIKALLAAN
JA KUKKINUT JOKA KESÄ YHTÄ KAUNIISTI.
- ✿ PERINNEKASVIT OVA^vT O^vLL^vET PITKÄ^vAN VILJEL^vYSSÄ JA NE YHDISTETA^vAN
MENNEESEEN AIKAAN JA EDELLISIIN SUKUPOLVIIN.
- ✿ JOKAINEN VUOSIKYMMEN ON TUONUT SUOMEEN MELKOISEN MÄÄRÄN KASVEJA
EI UUSIA PUUTARHAKASVEJA, MUTTA UUSIA LAJIKKEITA
- ✿ OSA PERINNEKASVEISTA ON JO KADONNUT LOPULLISESTI JA OSA HARVINAISTUNUT,
JOITAKIN KASVEJA ON TUOTETTU UUDELLEEN JO USEAMMAN KERRAN.
- ✿ PUUTARHAHOIDON ERI AIKAINA MUOTUVIRTAUKSET MUUTTOVAT JA
SAMALLA MUOTU-ILMIÖIKSI NOUSSEET PERENNAT OVA^vT YLEISTYNEET
JA TOISET KASVIT OVA^vT PAINUNEET UNHOLAAN.



MAATTAISPERENNA / PERINNEPERENNA



"SUOMALAISIKKA MAATTAISPERENNOILLA TARKOITETAAN NIITÄ VANHOJA PERENNAKANTOJA, JOITA VILJELTIIN 1900 LUVUN ALUSSA. NE OVAT LUONNONLASEJA TAI HUVIN VÄHÄN JALOSTETTUJA. NE KESTÄVÄT TALVEN KÄLMEYDEN JA VAATIVAT VAIN VÄHÄN HUOLENPITÄ. LISÄKSI NE HISTORIANSA KAUTTA LIITTÄVÄT MEIDÄT EUROOPPALAISEEN KULTTUURI-PERINTÖÖN." (Pentti Alanko)

SUOMALAISEN PUUTARHAN LYHYT HISTORIA



1500-1660 LUVUILLA PUUTARHOJA PERUSTETTIIN LINNOIHIN JA KARTANOIHIN

v. 1673 ELIAS TILLANDZ JULKANSI LUETTELOON 60 KASVISTA
esim. AKILEIJA, IIRIS, PIONI, MALVA, KEISARINKRUUNU, NARSISSI



1700-LUVUN PUOLIVÄLISÄ PUUTARHAVILJELY LEVISI LUNNAIS-SUOMESTA MUUALLE MAAHAN, ARKSI KARTANOIHIN JA PAPPILOIHIN.




1800-LUVULLA PUUTARHAVILJELY LEVISI YHÄ LAAJEMMALLE, SIEMENIÄ TILATTIIN ULKOMAILTA JA LAJIKERVALIKOIMA OLI JO RUNSAAS




1900-LUVUN ALUSSA PUUTARHAKULTTUURI OLI LEVINNYT KANSAN KESKUSTEEN JA SIELTÄ PERIITYVÄT MAATTAISPERENNAT

MAATIAISKASVEILLA TARKOITETAAN

 KASVIN KANTAA, TAI LAJIKETTA
JOKA ON OLMUT VILJELYSSÄ ENNEN
TIETEELLISTÄ KASVINJAKOSTUSTA

 OVAT PITKÄN AJAN KULJESSA
SOPEUTUNEET SUOMEN OLOIHIN

 ARVO ON PERINNÖLLISYDEN
MONIMUOTOISUUS

- KANTOJEN SISÄINEN VAIHTELU
- KUULUU OLKONÄÖLTÄÄN
ERILAISIA YKSILÖITÄ

MUOHEMMIN eim. ULKOMAILTA
TUOTUA, TAI ULKOMAISISTA
EMOKASVEISTA LISÄYTYJÄ SAMAN
LAJIN TAIMIA

EI KATSO TA MAATIAIS-
KASVEIKSI

VIERASLAJIT

KULKEUTUNEET • IHMISEN MUKANA

- LINTUJEN →
- JUNA - AUTO -
LAIVA KULJETUS-
TEN MUKANA

VOIVAT AHEUTTAA LUONNOSSA

- EKOLOGISTA
- TALOUDELLISTA
- TERVEYDELLISTÄ HALITAA

EI OLE LUONTAISIA KILPAILUJOKIA,
JOTEN SÜRJÄYTTÄVÄT
ALKUPERÄISIÄ LAJEJA

- JÄMMIPALSAMI • JÄMMIPUTKI
- KOMEALUPIINI • KURTTURUOSU
- JÄMMITATAR • ISOTUOMIPIHUKA
- TARHAOMENAPUU • PAJUASTERI
- RUTTOJUURI • KANADANPIISKU
- JAPANINTATAR

ISOÄIDIN PERENNAPENKKI

PERINTEINEN PERENNAPENKKI

• SIJAITSEE PIHAN PARHAIMMALLA

• "PAIKALLA

• SISÄÄNKÄYNNIN YHTYKSESSÄ

• NÄKYVÄ MYÖS IKKUNOISTA
SISÄLLE

• EI RÄYSTÄSTIPON ALLE

• KATOLTA TULEVAN LUMEN

KASVIT KESTÄVÄT HUVIN,
KUN SULAMISTEDEI VALUVAT
PENKISTÄ POIS.

• KASVIT VALITTAAN NIIN, ETTÄ
PENKISSÄ KUKKISI JOKIN LAJI
AINA LÄPI KESÄN

• ERIKORKEISET KASVIT ANTAVAT
TILAA JA VÄRDÄ TOISILHEEN
JA LUOVAT ILMEIKKYYTTÄ PENKKIIN

• KOHOPENKKI ON PARAS KASVUVALUUSTA
KAIKILLE, PAITSI KOSTEIKKOKASVEILLE

PERENNAT VIIHTYVÄT

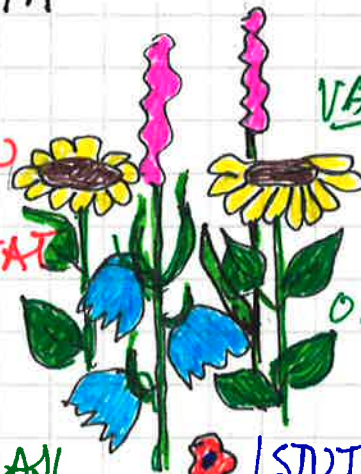
- RUNSASMULTAISISSA
- VETTÄ LÄPÄISEVÄSSÄ
- LANNOITETUSSA JA
- KALKITUSSA MAASSA

(KOHOTUULIESTI)

VALO-OLosuhteet

- AURINKOINEN
- PUOLIVARJO
- VARJO

ON OTETTAVA HUOMION
KASVEJA ISTUTETTAESSA



• ISTUTA KASVIT NIIN, ETTÄ NE
PEITTÄVÄT TÄYSIKASVOISINA
MAAN PINNAN

• RIKKARUOHOLLE EI JÄÄ TILAA

• ISTUTA KASVIT RYHMIIN

• KASVIT TUKEVAT TOISIAAN

• MIETI MIELUISIA VÄREJÄ, ETTÄ
SOINTUVAT KESKENÄÄN JA YMPÄRISTÖÖN

Hoitotoimenpiteitä!

PERINNEKASVIT OVAT HELPPOHOITOLISIA,
MUTTA NE EIVÄT TUKE TOIMEEN
ILMAN HOITOA!

SIIVOA PENKKI KEVÄÄLLÄ

- KEVITÄ KOMPOSTIMULTAA
- KALKITSE TARPEEN MUKAAN
(M. JOKA 3:5 VUOSI!)
- ! JAA KASVIEN JUURAKOT
VAIN TARVITTAESSA

! LANNOITA KEMPEÄLLÄ KÄDELLÄ

- ELOPERÄISET LANNOITTEET
KANANLANTA, NOKKOSVESI JA
KOMPOSTI SOVELTUVAT LANNOITTEEKSI.
- MUISTA KOHTUULLISUUS!
- LIALLINEN TYPPILANNOITUS
HEIKENTÄÄ KUKINTAA JA
KASVATTAA HONTELOITA TAIMIA.

PERENNOJEN VARRET
VOI JÄTTÄÄ SYKSYLLÄ

↗ LEIKKAAMATTA

KATTEITA KEVYESTI

- PERENNOILLE SOPII KATTEEKSI
KOMPOSTIMULTA JA NURMISILPPU
- HILLITSEE RIKKARUOHOJEN
KASVUA
- VÄHENTÄVÄT KASTEKUNTARVETTA
- TOIMIVAT MYÖS LANNOITTEENA
- 2-3cm KATETTA KASVIEN
JUURILLE, ISOILLE ENEMMÄN
MAANPEITEKASVEILLE
EI KATETTA!

PERINNEKASVIT OVAT
VÄHÄN HOITOON
TYYTYVIÄ,
KUN KASVUPAIKKA ON
SOPIVA,
VALO-OLosuhteet JA
MAANLAANTU KOHDALLAAN

(LISÄÄMÄÄN PERENNOJA!)

SIEMENTEN KYLMAKÄSITTELY

- SEKOITA SIEMENET PIENEEN MÄÄRÄÄN KOSTEAA TURVEHEKKA-SEOSTA JA LAITA MUOVIPUSSIIN.
- 2 VIKKO HUONEENLÄMMÖSSÄ
- 6-8 VIKKOA VIILEÄSSÄ (enim. JÄÄKAAPISSA)
- TARKISTA VIKOITTAIN KOSTEUS
- JÄÄKAAPISSA EI SAA OLLA ETYLEENIÄ TUOTTAVIA KASVIKSIÄ JA HEDELMIÄ! (enim tomaatti ja banaani!)
- KYLMA SIEMENET KÄSITTELYN JÄLKEEN SEOKSEN KANSSA ULOS PENKKIIN.

KYLMAKÄSITTELYÄ KAIPAA:

- AKILEENAT • KURJENMIEKAT
- ESIKOT • KURJENPOHJET
- IMIKÄT • KYLMÄKUKAT
- JOUKUROUSUT • LEIMUT • PÖYVÄNKUKAT
- KIMIKIT • KEINIKIT • RIKOT
- KIURUNKANNUKSET • PIONIT
- KULLEROT • POIMULEHDET

VERSOPISTOKKAISTA

- ON TYÖLÄMPÄÄ, KUIN SIEMENLISÄYS
- PISTOKAS VOI OLLA
- KOKONAINEN VERSO eli TYVIPISTOKAS
- VERNON LATVA eli LATVAPISTOKAS
- ALPIT
- ASTERIT
- HELOKIT
- KELLOT
- KÄENKUKAT
- KÄRSÄMÖT
- LEIMUT
- MAKSARUOHOT
- PÄIVÄNKAKKARAT
- RANTAKUKAT
- RITARINKANNUKSET
- TÄDOKKEET
- UKONHATUT
- VÄRIMINTUT
- OTA TYVIPISTOKKAAT KEVÄÄNÄ KUN NE OVAT MUUTAMAN SENTIN PITUISIA (MUKAAN MYÖS PÄLÄ JURAKKOT)
- LATVAPISTOKKAAT LEIKATAAN ALKUKESÄNÄ TUPUTTOMASTA VERSOSTA.
- n. 5-8 cm LAITA 2-3 cm SYVYYTEEN KOSTEAA TURVEHEKKA-SEOKSEEN. KASTELE JA MUOVIPÄÄLLE

JUURIPISTOKKAITA

- PIKKIPUTKET
- ROTKOCEMMIKKI
- SYPSVUOKKO
- SÄDEKUKAT
- TOLIKUKAT
- UNIKOT

- Seuraavassa esittelen tutuimpia ja kestävää perinnekasveja

- Esittely ei ole kattava, sillä säilyneitä perennoja on todella paljon.

- Olen jättänyt pois -ketokasveja
 - Yrttejä
 - Kynnöskasveja
 ja kasveja joista on tullut HAITAKASVEJA

- Useimmat perinnekasvit ovat HYVÄNTUOKSUISIA !

JA SEN TÄHDEN PERHOSTEN JA ÖTÖKÖIDEN mieleen

Tuoksu on aito ja ne ovat hyviä MESIKASVEJA

- Perinneperennoihin liittyy paljon tavinoita!

← Rusopäivänliija



TUOKSUORVOKKI



1800-LUVUN KULTTIKASVI:

- GOETHE RIPOITTELI SIEMENIÄ KÄVELY-RETKILLÄ KAUNISTAASEEN YMPÄRISTÖÄ!
- KEISARINNA JOSEPHINEN HAUDALLE ISTUTETTIIN TUOKSUORVOKKEJA.
- MAASTAKARKOTETUN NAPOLEONIN TUNNUS.
- ENGLANNIN KUNINGATAR VIKTORIAN LEMPIKASVEJA!
- HÄNELLÄ OLI NOIN 4000 RUUKKUA TUOKSUORVOKIN LAJIKKEITA LINNAN KASVIHUONEISSA.

RÖNSYAKANKAALI

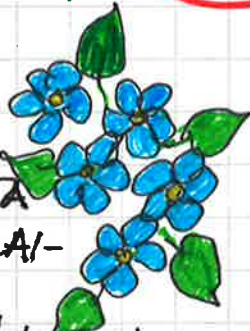


- KOTOISIN KESKI- JA ETELÄEUROOPASTA KESKI-AASIASTA JA POHJOIS-APRIKASTA

- TUNNUT SUOMEEN ROHDOSKASVIKSI 1800-LUVULLA
- MONIA LAJIKKEITA
- VIHHTYV MALTAVALLA MAALLA MYÖS PENSAIDEN JUURELLA

KEVÄTKAIHONKUKKA

- KOTOISIN KAAKKOIS-EUROOPAN VUORISTOISTA
- KASVATETTUIN SUOMALAISSISSA PUUTARHOISSA JO 1800-LUVULTA LÄHTIEN
- MAINITTAAN "KEVÄISENÄ IKÄVÄNKUKKANA!"
- TUORE, JA RAVINTEIKAS MAA
- LISÄTÄÄN RÖNSYISTÄ
- SUOJELTAVA KEVÄTAAHVALTA



• PUOLI VARJON
TAI
VARJOISAN
PAIKAN KASVEJA

• HYVIÄ
MAANPETTE-
KASVEJA

LEHTOTAPONLEHTI (PEITTOLEHTI)

KOTOISIN KESKI- JA ETELÄEUROOPASTA JA POHJOIS-AASIASTA.

- AKUPERÄISENÄ MYÖS ETELÄ-SUOMEN LEHTOISSA
- KESKIAJALTA ASTM VIHJELTY ROHDOSKASVINA HYVÄ PEITTOKASVI TUOREESSA TAI KOSTEASSA KALKKIPITOISESSA MAASSA

TMURKYLINEN

KEVÄTESIKKO

- KOTOISIN POHJOIS-EURAASIASTA, MEILLÄ SE KASVAA AHVENAN MAALLA JA LÖNN-SUOMESSA
- VAATIMATON, KUKKIVÄPTYV ITSEKSEEN
- PIHAESIKOT, KULTA-JA NÖSTY-ESIKOT OVAT VIHJELYKASVEJA OIKEET JO 1600-1700 LUVULLA

MYRKYLINEN



KAUNOKAINEN,
TUHATKAUNO,
BELLIS



- KESKI- JA ETELÄ-EUROOPASTA
- VANHANA ROHDOS-KASVINA KULKEUTUI SUOMEEN JO 1600-LUVULLA
- SOPII KIVIKKON JA REUNAKASVIKSI
- MUUNTAUTUU LUONNONLAJIKSI JA ASETTUU PIHANURMEHE

RIKOT



- PATJARIKKO ON MATTORIKON JA SAMMARRIKON RISTEYTYKS ISLANNISTA.
- 1900-LUVUN ALUSTA MOLEMPIA KANTALAJEJA ON VIWELTY SUOMESSA
- RIKOT OVAT LÄPÄISEVÄN MAAN KASVEJA.
- TUNTURIRIKKOA MAINITTAAN MYÖS "TUNTURIMORSIAN".
- OSA RIKOISTA MENESTYY MYÖS PUOLIVARJOSSA, TAI VARJOSSA

AURINKO
JA
PUOLIVARJO

LÄPÄISEVÄ
JA

HIEKANSEKAINEN
MAA

HOPEAHÄRKKI

- KASVAA LUONNONVARAISENA ETELÄ-EUROOPAN VUORILLA
- VIWELTY EUROOPASSA VUOSISATOJA
- SUOMEEN PLEISTYI 1900-LUV.
- VIWYY LÄPÄISEVÄSSÄ JA OHUTMUKAISILLA ALUEILLA
- KIVIKKORINTEILLA JA MUURINKOLOISSA
- VARJOSSA TULEE HONTELOKSI JA KOSTEASSA KUOLEE!

KURJENPOLVET

VERIKURJENPOLVI →

KASVAA EUROOPASSA JA KESKI-ASIASSA. LONNAIN-SUOMESSA JA AHVENANMAALLA SE ON ALKUPERÄINEN LUONNONKASVI KUIVILLA RINTEILLA JA KALLIOILLA



"PUNAINEN VERIRUOTO"

MAINITTAAN JO 1600-LUVUN LOPUN KASVIKIVETTELÖSSÄ



← KYLÄKURJENPOLVI



KELTASOURAMO

- KEVINNYT EUROOPASSA, KESKI-AASIASSA JA PÖHJOIS-AFRIKASSA IHMISTEN MUKANA. MUIHKEIN MANTEREILLE.
- SUOMEEN TULI JO ESIHISTORIAALISELLA AJALLA.
- TUNNETTIIN NIMELLÄ "VÄRI SAURAMO" KUN SILLÄ VÄRJÄITIN KANKAITA
- 1600-LUVULLA PUHUTTIIN "HÄRJÄN SILMÄSTÄ"



HARJANEILIKKA

- 2 VUOTINEN RUOHOKASVI, JOKA SIEMENTÄMÄLLÄ PYSYVÄ MONIVUOTISENA
- KOTOISIN ETELA-EUROOPASTA
- 1900-LUVUN ALKUPUOLELTA NEUVOTAAN ISTUTTA MAAN "PITKÄN PENKKIIN SUURPIRTEISESTI TUKUUTAIN!"

KELLHOT

- OVAT WUONNONVARAISIA EUROOPASSA, LÄNSI-AASIASSA JA PÖHJOIS-AFRIKASSA.



- SUOMESSA ON VIWJELTY KURJENKELLO JO 1600-LUVULTA ASTI
- VUOHENKELLO (RIESA PUUTARHASSA!)

VIWJELTYN ENNEN RUUANLISÄKKEEKSI. LÖNNROT MAINITSEE ETTÄ ON "HYVIÄ SALATTILAITOKSISSA JA KAALIKEITOKSI KEVÄÄLLÄ!"

- PIENIKUKKAISIA KELLOJA VIWJELTYN PEURANKELLO KIVIRKOKASVEINA.

AURINKOISEN JA MUIVAVAN MAAN KASVEJA! EI KESTÄ TALVI-MÄRKYTTÄ! SIIS LÄPÄISEVÄ MAA

JALOKALLIOINEN

- KASVAA WUONNOSSA PÖHJOIS-AMERIKASSA
- SUOMEEN SE ON TULLUT VIWJELTYN 1900-LUVUN ALUSSA, JOLLOIN SIÄ KEHUTTIIN "SOPIVAKSI VAASIKUKAKSI!"
- VIWJELTYSSÄÄN KASVAA PENSASMAISESTI
- EI KESTÄ TALVI-MÄRKYTTÄ



ARVUOKKO

- KOTOISIN KESKI-EUROOPAN JA LÄNSIAASIAN AVOIMISTA LEHTIMETSISTÄ
- VIHJELTY 1800-LUVUN LOPULTA LÄHTIEN
- HYVIN KALKITU LÄPÄISEVÄ MAA
- SOPII KIVIKKON JA ISTUTUSTEN REUNAKASVIKSI
- HYVIN VIHHTYESSÄÄN LISÄÄNTYVÄ SIEMENISTÄ VOIMAKKAASTI



AURIN-
GON
JA
LÄPÄI-
SEVÄN
MAAN
KASVI

SAMMAKKEIMU

- KOTOISIN PÖHJÖIS-AMERIKAN ITÄOSISTA
- VIHJELTY SUOMESSA 1900-LUKUUN JOLKOLIN SITÄ KASVATETTUN HARVINAISENA "KUKKA-MUUREISSA."
- SOPII KIVIKKON JA ISTUTUSTEN REUNUKSEKSI
- MAA LÄPÄISEVÄ, NIUKKA-RAVINTEINEN
- KEVÄTAHAVA KUIVATTAA VERSOT



KORALLIKENJONKUKKA

- KOTOISIN JA LUONNON-VARAINENA KASVAA ARIZONAN JA MEKSIKON VUORILLA.
- VIHJELTY SUOMESSA 1920-LUVULLA
- VIHHTYVÄ KUOKKEASSA JA HYVIN KALKITUSSA MUITAMAASSA
- KASVATTAA KAUNIA SIVURDUSUKKEITA
- JOISTA MYÖS LEVLÄÄ



TULIKELLUKKA

- KOTOISIN KAAKKOIS-EUROOPAN JA KESKI-AASIAN KOSTEISTA METSISTÄ
- 1900-LUVULLA TULI SUOMEEN TAVALLINEN LÄPÄISEVÄ PUUTARHAMAA
- KUKINTA AIKA LYHYT, MUTTA MATALANA PYSYVÄ KORISTEELLINEN KASVUTAPA ON KAUNIS KOKO KESÄN

KEVÄTVOOHEIJURIT



- LUONNONVARAISENA KASVAA KAAKKOIS-EUROOPAN JA LÖUNAIS-AASIAN VUORISTOISSA
- SUOMESSA KASVATETTIIN JO 1800-LUVULLA HARVINAISENA LÄÄNÄ
- 1900-LUVUN ALKUPUOLELLA YLEISTYI SUOMESSA
- KEVÄÄN KELTAKUKKAINEN AIRUT!

LEHTOSINILATVA

- KASVAA LUONNONVARAISENA PÖHJOIS-EURAASIASSA JA PÖHJOIS-AMERIKAN LÄNSIOSISSA
- KUULUU ITÄ-SUOMEN LEHTO-METSIEN ALKUPERÄISEEN LÄSISTÖÖN.
- 1600-LUVULLA VIJELTIIN MYÖS VALKOKUKKAISTA LÄSIA SE OLI NIMELTÄÄN "KREIKKALAINEN VIRMAJUURI."



AURINKOA
JA
PUOLIVARJOA!

RAVINTEINEN
MUKAVA JA
KOSTEUTTA
PIDÄTTÄVÄ
MAA!

KASVAVAT
VOIMAKKAASTI
LUHTYESSÄÄN

VOIVAT KARATA
YMPÄRISTÖÖN

TARHA-ALPI

KASVAA LUONNONVARAISENA ETELA-EUROOPASSA JA KESKI-AASIASSA.

- SUOMEEN SE LEVISI 1900-LUVUN ALKUPUOLELLA
- LUHTYESSÄÄN KASVATUU-HEAKSI KASVUSTOKSI
- NOPEAKASVUINEN, JOTEN HYVÄ MIETIÄ TÄRKKÄÄN KASVUPAIKKA
- VOI MENEHTÄÄ TALVEN JÄLKEEN LUWAN NÄKYVÄÄ SYTYÄ

ROHTOSUOPÄYRIT

KESKI- JA ETELA-EUROOPASTA KÖTÖLSIN.

- SUOMEEN KULKEUTUNUT JO ESIIHISTÖRIÄNNISELTÄ AÄALTA.
- 1700-LUVULLA KÄYTTETTIIN ROHDOKSENA JA VILLA-VÄÄTTEITTEN PUHDISTUKSEEN.
- SISÄLTÄÄ SAPOTIINIA





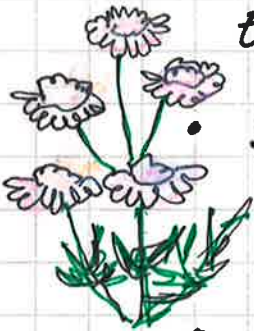
LEHTOAKILEIJA

KOTUISIN KESKI- JA ETELÄ-
EUROOPASTA

- SUOMEEN SAAPUI JO KESKI-
AJALLA, TAI SE ON
ALKUPERÄISKASVI LEHDOISSA!
- 1600-LUVULLA SITÄ NIMITETTIIN
"RUPULI RUOHO!"
- 1900-LUVULLA VIJELTIIN
KULTA-ÄKILEIJÄÄ, TULIAKILEIJÄÄ
JA KOTKANÄKILEIJÄÄ!

ISOTÄHTIPUTKI

- KASVAA LUONNONVARAISENA
ETELÄ- JA KESKI-EUROOPAN
VUORISTONIITYLLÄ.
- SAATETTIIN VIJELHÄ JO 1600-
LUVULLA, MUUTTA 1900-LUVUN
ALKUPUOLELLA SITÄ VIJELTIIN
"KORISTUSKASVINA!"
- LISÄÄNTYY ETELÄ-EUROOPASSA
ERITTÄIN TEHOKKAASTI!
- SUOMESSA EI SAA PÄÄSTÄÄ
LUONTOON.



AURINKO
TAI
PUOLIVARJO

MULTAVA
LÄPÄISEVÄ
MAA.

KOSTEUTTA
TARVIKSEE
KUIVANA
AIKANA.



JALOANGERVO

- JALOANGERVOT OVAT
AASIALAISISTA LAJEISTA
POLVEUTUVIA RISTEYMIÄ
1800-LUVULLA TULIIVAT
EUROOPPAAN JA 1900-
LUVUN ALKUPUOLELLA SUOMEEN.
VIHTYVÄ KOSTEASSA MAAPERÄSSÄ
MULTAVASSA MAASSA
- JALOANGERVOT LÄHTEVÄT HITAASTI
KASVUUN. VARRET LEIKATAAN
VASTA KEVÄELLÄ.



KONNANTATAR

- KASVAA LUONNONVARAISENA
KESKI-EUROOPASSA JA AASIASSA
- VANHA ROHDOSKASVI enim.
ENGLANNISSA SITÄ ON SUOTY
VIHANNEKSENA 1800-LUV.
- HELPPOHOLTOINEN KASVI
- SE LEVLÄÄ HELPOSTI PUUTARHASTA
LUONTOON.
- KASVATTAJA ISON "PETKON" JA
HEITTÄÄ SIEMENIÄ YMPÄRUISÄ

MOOSEKSEN PALAVAPENSAS

- KASVAA KESKI- JA ETELÄ-EUROOPASTA ITÄ-ASIAAN.
- ROHDOSKASVI, JOTA TUOTIIN SUOMEEN JO KESKI-AJALLA.
- 1900-LUVULLA SE ESITELLÄÄN JO PERENNALAJISTOSSA "VAALEANA SAARNIRUOHONA!"
- **AIHEUTTAA YHDESSÄ AURINGON KANSSA KOSKETUSHOTTUMAA.**
- **SISÄLTÄÄ ÖLJYÄ!**



AURINKOINEN
LÄPÄISEVÄ
JA
HIEKAN SEKAINEN
MAA

ARKA
TALVIMÄR-
KYYDELLE

KULTATYRÄKKI

KAAKOLIS-EUROOPASSA
JA VÄLIMEREN MAI-
SA LUONNONVARAI-
NEN MÄTÄSTÄ
KASVI

- 1900-LUVUN ALKUPUOLILLA SE YLEISTYI SUOMESSA.
- TUHENA MÄTÄSTÄVÄ PUOLI-PAKKON MUOTOINEN.
- **KAIKKI TYRÄKIT Ovat MURKUKKISIA!**
- NUKKAPÄHKÄMÖ



PÄIVÄNKAKKARA

- KASVAA LUONNONVARAISENA EUROOPASSA JA AASIASSA
- SUOMEEN VAKIUNTUI IHMISEN TUOMANA JO ESIHISTORIAALISENA AIKONA.
- 1900-LUVUN ALUSTA ASTI ON KOTOISEN PÄIVÄNKAKKARAN LISÄKSI VILJELTY ISO PÄIVÄNKAKKARA



- KOTOISIN LUONNONS-
AASIAN KUIVILTA
VUORENRINTEILTÄ JA
JOOTOMAILTA

- 1900-LUVUN ALKUPUOLELLA
SITÄ VILJELTIIN SUOMESSA

"VALKOISEN VANUKE-
KARVAISTA NUKKA-
PÄHKÄMÖÄ"

- TALVEN KESTÄVÄMPI
ON JALOPÄHKÄMÖ



PALAVARAKKAUS



- KOTOISIN ETELÄ-
VENÄJÄN METSISTÄ
- KASVATETTU SUOMESSA
VUOSISATOJA, MERKINTÖJÄ JO
1600-LUVULTA.
- SUOMALAISEN PERINNE-
KASVIEN ESIKUVA
- KUTSUTTU MYÖS "PHOPIIAS-
NEILIKAKSI". JERUSALEMIN-TAI
MALTAN RISTIKSI. YKSITTÄINEN
KUKKA RISTINMUOTOINEN

IDÄNUNIKKO



- KANTALAJIT OVAT KOTOISIN
KESKI-AASIASTA, RYTKYVILLÄ
VUORENRINTEILLÄ
- 1800-LUVULTA ON MAININTA
"HOPEAN HARMAISTA JÄYMI-
LÄISMÄISISTÄ IDÄNUNIKKOISTA."
- KUKKII KESÄ-HEINÄKUUSSA JA
MAANPÄÄLLISET VARRET
KUOKEE SEN JÄLKEEN.
- PITKÄ PÄÄLUJUURI VAIKEUTTAA
SIIRTÄMISTÄ. VOI OTTAA JUURI-
PISTOKKAITA.

TARHAPIONI

- RISTEYMÄT OVAT
KOTOISIN KESKI-
JA ETELÄ-EUROOPASTA
JA KESKI-AASIASTA
- TUOTUIN SUOMEEN LÄÄKEKASVIKSI
1600-LUVULLA, NIMELLÄ (LÖNNROT)
"CAATUKAISEN TAUDIN JUURI."
- 1900-LUVULLA ALETTIIN SUOSI
KIINANPIONIA, JOTA KUTSUTAAN
JALOPIONIKSI



AURINKOA!

SYYSHUHDEKUKKA
KOREA HUHDEKUKKA



RUNSA.
RAVINTEISTA
MUKTAVAA
MAATA.

• KOTOISIN PÖHJOIS-
AMERIKAN KOSTEILTA
VUORISTONRINTYILTÄ.
SUOMESSA ALETTIIN KASVATTAA
1900-LUVUN ALKUPUOLELLA
NYKYISIN KASVATETUT HUHDE-
KUKAT KUULUVAI LUONNON-
LAJEISTA JA LÄHILAJEISTA
POLVEUTUVAAN RYHMÄÄN

LÄPÄISEVÄÄ
HIEKAN-
SEKAISTA
MAATA.

EI TALVI-
MÄRKYVÄTÄ



UKONHATTU

- ETELÄ-EUROOPASSA KASVAA AITOUKONHATTUA
- SE OLI LÄÄKEKASVI ANTIIKIN AIKOIHIN.
- UKONHATTUJA VIJELTIIN SUOMESSA JO 1600-LUVULLA
- LEHTOUKONHATTU KASVAA KAAKKOIS-SUOMESSA LUONNONVARAISENA.
- UKONHATTU OVAI MYRKYLLISIÄ

AURINKOA
JA
PUOLIVARJOA!

TUORE JA
RAVINTEIKAS
MAA.

! MURTUNUT LUUTNANTIN SYDÄN
SÄRKYNUT SYDÄN



- KASVAA LUONTAISESTI ITÄ-ASIAN VUORISTO-METSISSÄ.
- TUOTIIN 1800-LUVULLA EUROOPPAAN JA MYÖS SUOMEEN.
- PIKKUSYDÄN
- POHJOIS-AMERIKAN VUORISTO-METSISTÄ



- ALETTIIN KASVATTA A VASTA 1900-LUVUN ALKUPUOLELLA SUOMESSA
- KESÄ- JA KEVÄTPIKKUSYDÄN KUKKIVAT ERI AIKOIHIN

SYYSASTERI

- KASVAA LUONNONVARAISENA POHJOIS-AMERIKAN ITÄRANNALLA
- 1920-LUVULLA YLEISTYIVÄT SUOMESSA.
- SEN KASVUKAUSI ON PIDEMPI LUONTAISILLA ALUEILLA JA SEN TAKIA EI EHDI AINA KUKKIA ENNEN TALVENTUOHA
- PAJUASTERI ON AKRESSIIVISESTI LEVINNYT ETELA-SUOMEN JOKIEN RANNOILLE!



SYYSLEIMUT RANNOILLE!

- KOTUISIN POHJOISAMERIKAN ITÄRANNIKOLTA
- EUROOPPAAN TUOTIIN 1700-LUVULLA JA SUOMEEN VUOSISADAN LOPULLA
- 1906 A.-K. GAJANDER KUTSUU KASVIA "TARHA-JUOVIKAS"
- RISTEYTYVÄT HELPOSTI KESKENÄÄN
- JOTEN VANHOJA KANTOJA ON VAIKEA LÖYTÄÄ!





PUNAHATTU

- PÖHJOIS-AMERIKAN ITÄOSIEN AVOIMISSA METSISSÄ JA KUIVILLA KIVIKKORINTEILLÄ

- ROHDOSKASVI SAAPUI SUOMEEN 1800-LUVUN LOPPUPUOLELLA KARTANOIDEN ERIKOISUUDEKSI
- PUNAHATUT OVAT TALVENARKOJA KOSTEISSA OLOSUHTEISSA.
- PERHÖSET TUKKÄÄ

PAIVÄNLIWA

- ITÄ-AASIASTA KOTOISIN
- SUOMEEN TUOTIIN JO 1700-LUVULLA
- RUSOPÄIVÄNLIWAA ON VIHJELTY ITÄ-AASIASSA JO PARITUHATTA VUOTTA.

- KELTAPÄIVÄNLIWA ON 1700-LUVULTA VIHJELTY HYVÄLLÄ MENESTYKSELLÄ.

- NYKYÄÄN ON TARJOLLA PAWON ERILAISIA PÄIVÄNLIWARISTEYMIÄ
- VUHTYVÄT KAVAN SAMALLA PAIKALLA JA KASVAVAT ISOIKSI MÄTTÄÄKSI.



AURINKOA!
AURINKOA!
AURINKOA!

RAVINTEI-
KAS JA
HIEKKA-
PITOINEN
MAA.

EI TALVI-
MÄRKYTTÄ!

SINIPALHO-OHDAKE

- KASVAA LUONTAISESTI KAARKOIS-EUROOPASSA
- SUOMEEN SINIPALHO-OHDAKE KOTUTUI VASTA 1930-LUVULLA
- KASVILLA ON VANKKA PÄÄJUURI JOTEN SITÄ ON HANKALA JAKAA
- KYLVÄYTY PHELPOSTI JA SIEMEN-TAIMIA ON HELPPU SURTAA
- KIMALAISET VIERAIKEVAT PAL-VÄRIMINTTU LOISSA
- LUONTAINEN KASVUPAIKKA PÖHJOIS-AMERIKASSA
- TUOTIIN SUOMEEN QRYTTÄR-HOIHIN 1900-LUVULLA
- PAWON ERILAISIA RISTEYMIÄ, JOTEN ON VAIKEA LÖYTÄÄ ALKUPERÄISIA LAJEJA
- VOIMAKAS KASVU SOPIVALLA PAIKALLA.
- ERIKONINEN VOIMAKAS TUOKSU
- HYVÄ HYÖNTEISKASVI



RITARINKANNUS

- ITÄ-EUROOPASTA SIPERIAAN ULOTTUVALLA ALUEELLA

- VILJELTY SUOMESSA PITKÄÄN
- ELIAS TILLANDZ KIRJOITTAA 1683 "RIDDARIN CANNUS" KASVISTA
- AITO ISORITARINKANNUS ON KORYAUTUNUT RISTEYTYKSILLÄ JOTKA TUNNETAAN JALORITARINKANNUKSENA KURJENMIEKAT

- KASVAA LUONNONVARAISENA KESKIEUROOPASTA SIPERIAAN
- SIPERIAN KURJENMIEKKAA ON VILJELTY SUOMESSA 1800-LUVULLA
- KASVU ON MÄTÄSMÄISTÄ JA VOIMAKASTA KOSTEILLA MUILTA MAILLA.

- SAKSANKURJENMIEKKOJEN ALKUPERÄÄ EI TUNNETA, MUTTA ARVELLAAN ERÄIDEN VÄLIMEREN MAIDEN ERILASIEN LUONNOLLAISENA RISTEYMINÄ.
- V. 1683 ON TURUNSEUDUN KASVIKUETTELOSSA PIIRROS.



LEHTOÄNGELMÄ

- KASVAA LAAJOINA ALUEINA EUROOPASSA JA AASIASSA LUONNONVARAINEN JA ALKUPERÄINEN KASVI POHJOIS-KARJALAN LEHDOISSA.
- ERITTÄIN UHANALAINEN LUONNOSSA

AURINKO JA PUOLIVARJO

TUOREESSA MUILTA MAILTA

KASVAA JOPA JOPA TUUVA ALUEELLA

KUIVAHKO LÄMPÄISEVÄ MAA

- ON KASVATETTU PITKÄÄN PUUTARHOISSA, JOTEN SITA LÖYTYY ETELÄ- JA KESKISUOMESSA PUUTARHAKARKULAISENA

NUKULA

- LUONNONVARAISENA KESKI- JA ETELÄ-EUROOPASSA
- SUOMESSA KÄYTTÖYTYN JO V. 1683 IKIVANHANNA ROHDOSKASVINA.
- PUHUTTIIN "SYDÄMEN VAHVISTUS YRTTI" JA KÖNNROT MAHINITSI "LÄÄKKEEKSI PÄÄKOLOTTAJAA, REVÄISINTÄ JA SYDÄNKIPUA VASTAAN!"
- ERIKOINEN KASVUTAPA JA TILAA VIEVÄ!





MALVAT

• KESKI-EUROOPASSA

• JA LÄNSI-AASIASSA

• 1900-LUVULLA KAS-

• MALVIKKI VATEETTIIN JO SUOMESSA.

• SAATTAA OLLA LYHYTIKÄINEN

• TUOTTAA ITÄMISKUKKUISIA SIEMENIÄ.

MYSKIMAAVA

• LUONNONVARAISENA

• ETELÄ-EUROOPASSA

• KESKI-AASIASSA JA

• POHJOIS-AFRIKASSA

• 1800-LUVULLA SUOMEEN

• ROHDOSKASVIKSI

KULTAPALHO /

SYSPÄIVÄNHATTU

• KOYTOISIN POHJOIS-AMERIKASTA

• SUOMEEN TUO 1900-LUVUN

• ALUSSA

• MAINITTAAN "KORKEIDEN KULTA-

• KIERTEIDEN KULLANKELTAISET

• KUKAT MAHTAVAT ESIINTYÄ HYVIN

• PUNAISTA SEINÄÄ VASTEN!"

• LISÄÄNTYVÄ RÖNSYJUURILLA AIKA

• VOIMAKKAASTI

• TARVIKSEE AINA TUEN!

LÄPÄISEVÄ

• JA

• KALKIN

• SUOSIJA-

• MAA.

AURINKO

• JA

• PUOLIVARJO!

• TUORE, RUNSAS-

• RAVINTEINEN

• MAA

ISOHIRVENJUURI

• LUONNONVARAISENA

• LÄNSI- JA KESKI-AASIASSA

• 1683 MAINITTAAN SUO-

• MESSA ARVOSTETTUNA ROHDOS-

• KASVINA.

• KORKEA PERHOSKASVI

• LÖNNROT SUOSIITAA SITÄ

• ROHDOKSI MONEEN VAIVAAN

• "IHRASSA KEITETTÄVÄ JUURIA KÄY-

• TETAAN KÄÄRMEENPISTOON. JA

• VATSAN JA RINNAN LÄÄKKEEKSI!

• EROTTAA LÖKÄÄ SULKUTAUBEISTA JA KORJAA

• VAIMOLLISTEN POUTETTA!"

AURINGONTÄHTI

• EUROOPAN KAAKOISOSISTA JA

• KESKI-AASIASTA KOYTOISIN

• SUOMESSA VIJELTY 1900-LUVUN

• AUKUPOOLELTA

• PUHUTTAAN MYÖS "HÄRÄNSILMÄSTÄ"

• PYSYVÄ HYVIN PYSTYSSÄ

• LEHDET ISOT JA TUOKSUVAI

• PERHOSTEN MIELEEN.

• SIEMENTÄÄ KOVASTI

• ON PIDETTÄVÄ SILMÄLHÄ

• ETTEI KARKAA LUONTOON

